

EUROOPA KOHTU OTSUS

20. september 1988*

[...]

Kaupade vaba liikumine – Õlle ja karastusjookide tootepakendid

Kohtuasjas 302/86,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik R. Wainwright ja komisjoni õigustalituse ametnik J. Christoffersen, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o komisjoni õigustalituse töötaja Georgios Kremlis, Jean Monnet' hoone, Kirchberg,

hageja,

keda toetab:

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: *Treasury Solicitor* S. J. Hay, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Suurbritannia Suursaatkond, 14 boulevard Roosevelt,

menetlusse astuja,

versus

Taani Kuningriik, esindaja: välisministeeriumi õigusnõunik J. Molde, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Taani Suursaatkond, 11b boulevard Joseph-II,

kostja,

mille esemeks on nõue kinnituse saamiseks selle kohta, et kehtestades ja kohaldades 2. juuli 1981. aasta määrusega nr 397 süsteemi, mille kohaselt peavad õlle ja karastusjookide tootepakendid olema tagastatavad, ei ole Taani Kuningriik täitnud EMÜ asutamislepingu artiklist 30 tulenevaid kohustusi,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president Lord Mackenzie Stuart, kodade esimehed G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida ja G. C. Rodríguez Iglesias, kohtunikud U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. N. Kakouris, R. Joliet ja F. A. Schockweiler,

kohtujurist: Sir Gordon Slynn,

kohtusekretär: ametnik B. Pastor,

---

* Kohtumenetluse keel: taani.

võttes arvesse kohtuistungil ja lisaks 15. märtsi 1988. aasta kohtuistungil ettekannet, olles 24. mai 1988. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi arvamuse, on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Euroopa Ühenduste Komisjon algatas 1. detsembril 1986. aastal Euroopa Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagi kinnituse saamiseks selle kohta, et kehtestades ja kohaldades 2. juuli 1981. aasta määrusega nr 397 süsteemi, mille kohaselt peavad õlle ja karastusjookide tootepakendid olema tagastatavad, ei ole Taani Kuningriik täitnud EMÜ asutamislepingu artiklist 30 tulenevaid kohustusi.
2. Komisjoni väitel ühenduse õigusele mittevastava süsteemi põhijoon on see, et tootjad peavad turustama õlut ja karastusjooke üksnes korduskasutuspakendites. Tootepakendid peavad olema heakskiidetud riikliku keskkonnakaitseameti poolt, mis võib keelduda uut liiki tootepakendite heakskiitmisest, eriti kui ta leiab, et tootepakend ei ole tagastuspakendite süsteemi jaoks tehniliselt sobiv või et kavandatav tagastussüsteem ei taga, et piisav osa pakenditest tegelikult taaskasutatakse, või kui sama mahuga tootepakend, mis on samaks kasutuseks saadaval ja sobiv, on juba heaks kiidetud.
3. 16. märtsi 1984. aasta määrusega nr 95 muudeti eespool nimetatud eeskirju nii, et tingimusel, et kehtestatakse tagatisraha- ja tagastamissüsteem, võib kasutada heakskiitmata tootepakendeid, v.a metallpakendeid, koguste jaoks, mis ei ületa 3000 hektoliitrit aastas tootja kohta, ning jookide jaoks, mida müüvad välisriigi tootjad turu katsetamiseks.
4. 8. mai 1987. aasta määrusega lubati Ühendkuningriigil astuda menetlusse komisjoni järelduste toetamiseks.
5. Kohtuistungil ettekandes on esitatud põhjalikum ülevaade kohtuasja asjaoludest, menetluse käigust ja poolte väidetest ja argumentidest, mida käesolevas otsuses on nimetatud või arutatud üksnes määral, mil see on vajalik Euroopa Kohtu põhjenduste esitamiseks.
6. Esiteks tuleb käesoleva vaidluse lahendamisel sedastada, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale (20. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 120/78: Rewe-Zentral AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein (EKL 1979, lk 649); 10. novembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 261/81: Walter Rau Lebensmittelwerke v. De Smedt PvbA (EKL 1982, lk 3961)) tuleb kõnealuste toodete turustamist käsitlevate ühiseeskirjade puudumisel aktsepteerida siseriiklike õigusnormide erinevustest tulenevaid vaba liikumise piiranguid ühenduses, kuna selliseid eeskirju, mida kohaldatakse ühtviisi nii kodumaiste kui imporditud toodete suhtes, võib tunnustada, kuna need on vajalikud, et täita ühenduse õigusega tunnustatud kohustuslikke nõudeid. Sellised eeskirjad peavad olema ka proportsionaalsed asjaomase eesmärgiga. Kui liikmesriik võib valida sama

eesmärgi saavutamiseks eri meetmete vahel, võiks ta valida vahendid, mis kõige vähem piiravad kaupade vaba liikumist.

7. Käesoleval juhul väidab Taani valitsus, et Taanis kasutatavat õlle ja karastusjookide tootepakendite kohustuslikku kogumissüsteemi õigustab keskkonnakaitsega seotud kohustuslik nõue.

8. Euroopa Kohus on sedastanud oma 7. veebruari 1985. aasta kohtuotsuses kohtuasjas 240/83: Procureur de la République v. Association de défense des brûleurs d'huiles usagées (EKL 1985, lk 531), et keskkonnakaitse on "üks ühenduse põhieesmärke", mis võib õigustada kaupade vaba liikumise põhimõtte teatavaid piiranguid. [Siin ja edaspidi on osundatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes]. Seda seisukohta kinnitab lisaks ühtne Euroopa akt.

9. Eespool öeldut silmas pidades tuleb seepärast sedastada, et keskkonnakaitse on kohustuslik nõue, mis võib piirata asutamislepingu artikli 30 kohaldamist.

10. Komisjon väidab, et Taani eeskirjad on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega, kuna keskkonnakaitse eesmärki võib saavutada vähem piirava ühendusesisese kaubandusega.

11. Seoses sellega tuleb tuua esile, et eespool nimetatud 7. veebruari 1985. aasta otsuses on Euroopa Kohus sedastanud, et keskkonnakaitseks vastu võetud meetmed ei või „ületada vältimatuid piiranguid, mida õigustab keskkonnakaitse eesmärgi saavutamine”.

12. Seepärast tuleb kaaluda, kas kõik piirangud, mis on vaidlustatud eeskirjadega kaupade vaba liikumise suhtes kehtestatud, on vajalikud nende eeskirjadega taotletavate eesmärkide saavutamiseks.

13. Esiteks tuleb seoses kohustusega kehtestada tühjade tootepakendite jaoks tagatisraha- ja tagastamissüsteem pidada silmas, et see nõue on sellise süsteemi lahutamatu osa, mille eesmärk on tagada tootepakendite taaskasutamine, ning on seepärast vajalik vaidlustatud eeskirjadega taotletavate eesmärkide saavutamiseks. Kui see on nii, ei saa piiranguid, mis sellega on kehtestatud kaupade vaba liikumise suhtes, pidada ebaproportsionaalseteks.

14. Lisaks tuleb arutada nõuet, et tootjad ja importijad peavad kasutama üksnes riikliku keskkonnakaitseameti heakskiidetud tootepakendeid.

15. Taani valitsus on Euroopa Kohtu menetluses kinnitanud, et praegune tagatisraha- ja tagastamissüsteem ei tööta, kui heakskiidetud tootepakendite arv ületab ligikaudu 30 pakendit, kuna süsteemis osalevad jaemüüjad ei oleks valmis võtma vastu liiga palju liike pudeleid kõrgemate käitlemiskulude ja suurema laopinna vajaduse tõttu. Sel põhjusel on amet senini järginud tava, mille kohaselt tagatakse, et uute heakskiitmistega kaasneb tavapäraselt olemasolevate heakskiitmistega tagasivõtmine.

16. Kuigi sellel argumendil on teatav alus, tuleb siiski silmas pidada, et Taanis praegu kehtiva süsteemi kohaselt võivad Taani ametiasutused keelduda heakskiitu andmast välisriigi tootja puhul, isegi kui see tootja suudab tagada, et tagastatud tootepakendid taaskasutatakse.

17. Neil asjaoludel oleks välisriigi tootja, kes siiski soovib oma tooteid Taanis müüa, kohustatud tootma või ostma juba heakskiidetud liiki tootepakendeid, mis tooks kaasa olulised lisakulud selle tootja jaoks ning muudaks seega tema toodete impordi Taani väga keeruliseks.

18. Selle takistuse kõrvaldamiseks muutis Taani valitsus oma eeskirju eespool nimetatud 16. märtsi 1984. aasta määrusega nr 95, millega lubatakse tootjal turustada kuni 3000 hektoliitrit õlut ja karastusjooke aastas heakskiitmata tootepakendites, tingimusel, et on kehtestatud tagatisraha- ja tagastussüsteem.

19. Määruse nr 95 sätte, millega on seatud piirang 3000 hektoliitrit aastas õlle ja karastusjookide koguse suhtes, mida tootja võib turustada heakskiitmata tootepakendites, on komisjon vaidlustanud põhjendusel, et ei ole vaja saavutada süsteemiga taotletavaid eesmärgi.

20. Kahtlemata on tõsi, et kehtiv heakskiidetud tootepakendite tagastussüsteem tagab suurima taaskasutusmäära ning seega väga ulatusliku keskkonnakaitse, kuna tühje tootepakendeid saab tagastada igale jookide jaemüüjale. Heakskiitmata tootepakendeid saab teisest küljest tagastada üksnes jaemüüjale, kes on joogid müünud, kuna ei ole võimalik luua sellist põhjalikku süsteemi ka nende tootepakendite jaoks.

21. Siiski suudetakse heakskiitmata tootepakendite tagastussüsteemiga kaitsta keskkonda ning impordiga seoses on see võrreldes Taanis tarbitud jookide kogusega seatud üksnes piiratud kogustes jookidega piirava mõju tõttu, mida avaldab impordile nõue, et tootepakendid peavad olema tagastatavad. Neil asjaoludel on importijatel turustada lubatud toodete koguste piirang taotletava eesmärgiga võrreldes ebaoproportsionaalne.

22. Seepärast tuleb sedastada, et piirates 16. märtsi 1984. aasta määrusega nr 95 ühe tootja poolt heaks kiitmata tootepakendites turustatava õlle ja karastusjookide koguse 3000 hektoliitri aastas, ei ole Taani Kuningriik seoses nende toodete impordiga teistest liikmesriikidest täitnud oma kohustusi, mis tulenevad EMÜ asutamislepingu artiklist 30.

23. Ülejäänud hagiavaldus tuleb jätta läbi vaatamata.

Kohtukulud

24. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Ent artikli 69 lõike 3 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus teha pooltele ettekirjutuse kanda oma kohtukulud, kui mõlemad pooled mõnes küsimuses võidavad ja mõnes kaotavad. Kuna hagiavaldus on olnud edukas üksnes osaliselt, peavad pooled kandma oma kohtukulud. Ühendkuningriik, kes on menetluse astunud, kannab oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1) Piirates 16. märtsi 1984. aasta määrusega nr 95 ühe tootja poolt heaks kiitmata tootepakendites turustatava õlle ja karastusjookide koguse 3000 hektoliitrini aastas, ei ole Taani Kuningriik seoses nende toodete impordiga teistest liikmesriikidest täitnud oma kohustusi, mis tulenevad EMÜ asutamislepingu artiklist 30.

2) Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

3) Jätta poolte, sealhulgas menetlusse astuja, kulud nende enda kanda.

Mackenzie Stuart

Bosco

Due

Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias

Everling

Bahlmann

Galmot

Kakouris

Joliet

Schockweiler

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 21. septembril 1988. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

A. J. Mackenzie Stuart